

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ

ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:

НА ГОДИНУ 6 дин.
 НА ПОЛА ГОДИНЕ 3 „
 ЗА СТРАНЕ ЗЕМЉЕ НА ГОДИНУ 9 „

НЕДЕЉА 8. АВГУСТА 1893.

ЦЕНА ЈЕ ОГЛАСИМА 6 ПР. ДИН. ОД ВРСТЕ

ПРЕТПЛАТУ ВАЉА СЛАТИ УПУТНИЦОМ НА ОПШТИНСКИ СУД
 А СВЕ КОРЕСПОНДЕНЦИЈЕ НА УРЕДНИКА

Рукониси не враћају се

Неплаћена писма не примају се.

ОБЈАВА.

Комисија за регрутовање младића за стални кадар, за ову календарску годину, отпочеће свој рад 12. Августа ове године и радиће до 17. истог месеца закључно у здању VII. пуков. окр. команде, ратарска улица бр. 10.

С тога се позивају сви младићи, који су 1873. год. рођени овде или на страни, да горњих дана непремено пре подне у 7 часова предстану истој комисији ради горње цели.

Даље, имају доћи и сви неспособни задругари појединих регрута, чија неспособност даје регруту право на скраћени рок службе, а могу доћи и други из задруге ради објашњења задружног имовног стања, како после не би било молби и жалби за скраћивање рока.

Горњих дана имају се јавити комисији и сви привремено неспособни регрути од прошлих година, који ће собом понети комисијска уверења по којима су за привремено неспособне оглашени.

Регрутној комисији престаће и сви обвезници редовне и оба позива народне војске, који се осећају да су неспособни за војну службу, те да се том приликом и они лекарски прегледају.

Ко се горњих дана не пријави регрутној комисији сматраће се, да је службу у сталном кадру избегао и према чл. 14. закона о устројству војске, кад год се ухвати до 30. година, без обзира на задружно и имовно стање, служиће три године, а поред тога платиће и војницу.

Од стране суда општине вароши Београда, 1. Августа 1893. год. АБр. 3227.

П О З И В

Према наређењу VII пуков. окр. команде од 26. Јула т. г. Бр. 4950 пози-

вају се сви резервни официри који припадају територији VII. пуков. округа да сви без разлике а најдаље до 5. Августа предстану истој команди ради извесног саопштења.

Од стране суда општине вар. Београда 28. Јула 1893. г. АБр. 4156.

Н А Р Е Д Б А.

Показало се да у Београду има много прекупаца, који по трговима купују и продају разне продукте и ако пису грађани ове вароши нити подносе грађанске терете и да се тако под именом прекупаца прикривају и многе варалице кесароши и беспосличари.

Услед тога и пошто је општинска власт позвана законом, да у сваком погледу штити како интересе општине тако и интересе грађанства — Суд општине вароши Београда, на основу 7 и 13 тач. 36 члана закона о општинама,

Наређује:

Да од сада могу вршити превуовање на трговима само они грађани који имају отворене радње, и они који овом суду поднесу уверење од трговачког суда, да су испунили законске прописе.

Оваквим лицима суд ће издавати дозволе, а свима осталим забраниће да на трговима врше превуовање

Ко противно овој наредби поступи казниће се по закону.

Овом се наредбом замењује наредба од 21. Априла 1890 год. АБр. 610.

Од стране Суда општине вароши Београда 29. Јула 1893 год. АБр. 4284.

О Б Ј А В А.

Према наређењу VII пуков. окр. команде од 17. Јула ове год. Бр. 4635. позивају се сви обвезници пешаци II. позива народне војске и сва комора, да 8. Августа ове год. у вече на конак дођу на зборно место — бањичко брдо, гди ће се вежбати 9, 10, 11. истог месеца. Са собом понеће и предато им оружје.

Обвезници артиљеријске и болничке чете II. позива народ. војске и сва комора, позивају се, да 16. Августа ове год. у вече на конак дођу на зборно место — бањичко брдо, гди ће се вежбати 17 и 18. истог месеца.

Осим тога позивају се и сви резервни официри који припадају II. позиву народ. војске, да и они означеног дана предстану на зборно место својим јединицама.

Даље имају сви обвезници понети собом и свој војнички билет, потребно одело, кошуље, прибор за јело, ћебе или пољаву за покривање.

Према наређењу ове команде од 9 Јуна ове год. Бр. 3360. позивају се сви обвезници коњичког ескадрона II. позива народ. војске и ордонанси свих пешадиских штабова са прописним коњем и прибором, да 11. Септембра ове године у 6 часова у јутру дођу на зборно место — Тркалиште, гди ће се вежбати два дана.

Сваки обвезник понеће собом војнички билет, храну за себе и коња за два дана.

Према наређењу VII пуков. окр. команде од 17. Јула ове год. Бр. 4635. позивају се обвезници — пешаци I. позива народне војске и сва комора да 20. Августа ове год. у вече на конак дођу на зборно место — бањичко брдо, гди ће се вежбати 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29 и 30. истог месеца.

Обвезници болничарске, пекарске, занатлијске чете и шротехничко оделеље који припадају I. позиву народ. војске као и сва лица која комору за ове јединице дају, позивају се, да 1. Септембра ове год. у вече на конак дођу на зборно место —

бањичко брдо, гди ће се вежбати 2 и 3 истог месеца.

Обвезници артиљериског пука без стоке, као и сва лица која за ову јединицу комору дају, позивају се, да 5. Септемара ове год. у вече на конак дођу на зборно место — бањичко брдо, гди ће се вежбати 6 и 7. истог месеца.

Обвезници профијант и муницијоне колоне са штабом без стоке и без коморе, позивају се, да 9. Септембра ове год. у вече на конак дођу на зборно место — бањичко брдо, гди ће се вежбати 10 и 11. истог месеца.

Обвезници местног пешадиског батаљона, коњичких возова и осталих местних трупа свију јединица I. позива народ. војске, позивају се, да 16. Септембра ове године у вече на конак дођу на зборно место — бањичко брдо, гди ће се вежбати 17 и 18. истог месеца.

Осим тога, позивају се сви ордонанси, коњаници, да и они следују својим јединицама.

Сви обвезници имају понети собом и свој војнички билет, потребно одело, кошуље прибор за јело, ћебе или поњаву за покривање.

Они обвезници који се према овоме позиву имају вежбати само два дана, понеће собом храну за себе и стову за два дана.

Према наређењу исте команде од 9. Јуна ове год. Бр. 3360. позивају се сви коњаници редовне војске и ордонанси код свих пешадијских штабова, да са прописним коњем и прибором 4. Септембра ове год. у јутру у 6 часова дођу на зборно место — Тркалиште, гди ће се вежбати два дана.

Сваки обвезник понеће собом војнички билет, храну за себе и коња за два дана.

Који обвезник овом позиву не следује

строго ће бити кажњен и при том издржаће дупло вежбање, о свом трошку.

Од стране суда општине вар. Београда 1. Августа 1893 год. АБр. 3178 и 3969.

РАД ОПШТИНСКОГ ОДБОРА

III РЕДОВНИ САСТАНАК

29. Јула. 1893 год.

Председавао председник г. Милован Р. Маринковић од одборника били г. г. М. Велизарић, Р. Драговић, Др. Павао Поповић, Илија Ђорђевић, М. О. Петровић, Младутин Марковић, поп Таса Капетан Спасић, С. Ј. Азријел, Милан М. Ђорић, Ј. Ђуровић, Коста Петровић, Мих. М. Ђорђевић, Мат. Јовановић, Др. Марко Т. Леко, Коста Б. Михајловић, Ник. Х. Поповић, А. Ј. Одавић.

I.

Прочитан је записник одборских одлука седнице држане 26. Јула ове године и учињене су ове измене и допуне: у одлуци КЊБр. 392, да се реч „Чубура“ изостави и да се место ње употреби „Чупићева улица“, у одлуци КЊБр. 379, да се почетак калдрме од дотераног камена у Кнез Михајловој улици рачуна од Спасићеве трокатнице а не Стаменковићеве.

II.

По прочитању акта истражног судије за варош Београд АБр. 4216, 4224 и 4218, којим се траже уверења о владању и имовном стању извесних лица, одбор је изјавио, да су Коста Глишић бакалин и Јосиф Здравковић кафеџ. доброг владања и доброг имовног стања; да је Коста Митић пиљар доброг имовног стања, а да му је његово владање непознато; да се о владању и имовном стању Стевана Хаџића гимназисте изиште извештај од управитеља прве београдске гимназије.

III.

Председник износи молбе одбору на мишљење, којим се траже уверења о сиротном стању.

По прочитању тих молби СБр. 12248, 12470, 12237, АБр. 4215, 4214, 4244, 4243, 4242, 4255, 4254, одбор је изјавио мишљење, да се суд претходно увери о имовном стању молилаца, Милке Н. Димитријевић, Христине Магдић, Настаса Костића, Љубице Николић, Петра Буковића, Жи-

вине Јовановић, Милана Јовановића и Драгољуба Јовановића, Јелене Ранковићеве, Милеве Благојевићеве и Петра Магачевића правника, па тек онда да им изда тражено уверење.

IV.

Одборник г. Соломон Ј. Азријел као члан повереништва за узимање куће за школу у Чупићевој улици извештава одбор, да је повереништво, према овлашћењу одборском од 26. Јула ове године узело под кирију кућу Младена П. Тодоровића за школу у Чупићевој улици за сто тридесет динара месечне кирије и према осталим погодбама АБр. 4169, које је исто повереништво потписало.

Одбор је примио к знању овај извештај.

V.

Одборник г. Соломон Ј. Азријел изјављује, да је дознао, да извесно друштво из Париза поднело веома повољну понуду за грађење кеја и антропога, па тражи, да се то изнесе пред одбор на решење.

Одбор је одлучио, да председник ову ствар изнесе пред одбор онда, кад прилике допусте, да се о овом питању решава.

VI.

Председник износи одбору на решење предлог грађевинског одељења општине београдске за основно оправљање топчидерског друма.

По прочитању тога предлога ГБр. 2857. Одбор је решио, да се топчидерски друм поправи онако, како је у предлогу и предрачуна означено, одобрев кредит за ово од тридесет и шест хиљада седам стотина шеснајест динара.

Да се овај посао да на лицитацију још ове године а да се оправка почне вршити на пролеће 1894 године.

VII.

Решењем одборским од 9. Јуна ове год. АБр. 3814. премештен је марвени трг на тркалиште и грађевинско одељење општине београдске израдило је план и предрачун за подизање тога марвеног трга.

По прочитању акта грађевинског одељења о томе ГБр. 3342, одбор је одлучио, да се о овоме предмету донесе решење у идућој седници, пошто се приликом гласања доказало, да услед одласка

СРПСКИ УСТАНИЦИ ПРОТИВУ ТУРАКА

У ВЕЗИ

СА НАРОДНИМ СВОБАДА У ТУЏИНУ

од 1459.—1814. године.

ИСТОРИЈСКА РАСПРАВА

У ДВА ДЕЛА

НАПИСАЛИ

Р. Агатиновић и Ј. М. Спасић.

(Академијски Савет Вел. Школе наградио првом видовданском наградом општ. београдске).

Мото:

— „Пора намъ перестать быть умными чужимъ умомъ и славными чужою славою“ (Време је да престанемо мудровати туђом намећу, и славити се туђом славом).

Карамзин.

(НАСТАВАК)

Поред беднога и јаднога стања његове породице у време смрти његове, види се из овога писма и ред деце његове. А то је потпуно аутентичан и важан исто-

ријски докуменат. Неки наши летописи, такође помињу његово жалосно стање у туђини: — „по мнозех злостраданих кони жизни приемлет“⁽¹⁾, знају само за два његова детета: Ђорђа, потоњег владика Максима, и Јована. За кћер Мару не веле ништа. То је, држимо се тога, што се она родила, живела и удала у туђини. Родила се 1466. а удала се посредовањем цара Фридриха III. за Бонифација Палеолога V., маркиза монфератског, 17. окт. 1485., дакле пре него што су се њена браћа вратила у Срем на српски деспотски престо.⁽²⁾ При удадби њеној мати Ангелина обвезала се дати мираза 10 000 дуката; из тога би се дало извести, да се после смрти Стефанове, породица његова није налазила у бедности, док је год стајала под заштитом Фридриховом. Када се узму у рачун ондашње околности, да је цар Фридрих био сунарник у круни мађарској краљу Матији, и да су њега — Фридриха — једном приликом неки мађарски великаши прогласили за краља, онда се да лако разумети она љубав и оно заузимање Фридрихово за Стефана у оно доба, кад је он баш вољом краља

Матије и угарског сабора од 1458. год. лишен не само љубави и наклоности краљеве, већ и својих наследних добара, која су му по праву наслеђа припадала у Угарској.

Срби у Угарској дакле, још немају свога деспота. Чекајући га, остаће све до год. 1465. када ће у њихову средину ступити један човек, око кога ће се они окупити, и кога ће Матија тек год. 1471. произвести за деспота српског. А ми да поређамо дотле раније догађаје.

Турци, као што смо рекли Србију су поделили на санџаке. Смедерево доби „војвода“ Али-бег.⁽¹⁾ Али султан још није задовољан својим успехом. Београд му је био сад мета, њега да може освојити. Кад паде Смедерево, султан заузме одмах и све градове низ Дунав, али на Београд не смеде, већ се врати у своју царевину, да у другом делу света утиша подигнуту буну. Срби пак не скретише руке. Што не утече у Угарску, и што се спасе по збеговима планинским, појурив у београдски град, који сада држаху Мађари, па ту општраху осветнички мач за Турке. Они пак, што пређоше у Угарску, гоми-

(1) Šafarik P. dr.: Památku, стр. 6'.

(2) Новаковић Ст.: Послед. Браковићи, стр. 47.

(1) Ст. Новаковић, Посаељни Браковићи, стр. 114.) хтео би да је то Лукарчић или Алија Анђеловић.

неколицине одборника из седнице није остао до вољан број за решавање.

ЛШ ВАНРЕДНИ САСТАНАК

1. Августа 1893 год.

Преседавао председник г. Милован Р. Маринковић од одборника били г. г. Никола Х. Поповић, К. Б. Михајловић, Илија Ђорђевић, Јован Христић, Соломон Азријел, А. Шток, М. О. Пегровић, Ђ. Димитријевић, Др. Марко Т. Лекс, М. Велизарић, Р. Драговић, Милан М. Ђорић, Ђ. Јовановић, Михајло М. Ђорђевић, Милут. Ј. Марковић, Лазар Дашковић, Др. Павло Поповић.

I.

Прочитан је записник одборских одлука седнице држане 29. Јула ов. године и примљен је без икаквих измена.

II.

По прочитању акта истражног судије за варош Београд АБр. 4250, 4248, којим се траже уверења о владању и имовном стању извесних лица, — одбор је изјавио, да су му Петар Узелац и Душан Предраговић трговачки помоћници непознати, да је Давид Леви сараф доброг владања и доброг имовног стања.

III.

Председник износи одбору на мишљење молбе, којим се траже уверења о сиротном стању

По прочитању тих молби АБр. 4262, 4345, одбор је изјавио мишљење, да се молицима Јовану Зорко и Морену Анађу може дати тражено уверење.

IV.

Председник саопштава одбору, да су рачуни општински за друго тромесечје готови па позива одбор, да одреди повереништво, које ће их прегледати.

По саслушању овога и прочитању извештаја књиговодства ББр. 3073, — одбор је решио, да и ове рачуне прегледа и поднесе одбору извештај исто оно повереништво, које је прегледало рачуне за прво тромесечје.

V.

Председник саопштава одбору, да је досадања тарифа за наплаћивање таксе за јавне забаве у

Београду врло изгодна и непрактична, те је с тога суд општински саставио нова правила о јавним забавама у општини београдској.

По прочитању тих правила АБр. 4344, одбор је решио, да се ова правила у свему усвоје и по њима такса за јавне забаве наплаћује с тим да такса под 2 В. члан 4, правила буде пет динара, и да се не наплаћује никаква такса за забаве које дају друштва грађанске касине и официрске касине у својим локалим, (члан 4. А. под 4 правила).

VI.

Председник извештевава одбор, да ће се 2. Августа свечано прославити дан рођења Његовог Величанства и позива одборнике да у свечаном одећу присуствују благодарењу у Саборној цркви Одбор је примио к знању ово саопштење.

VII.

Председник износи на решење молбу Косте Јовановића општ. инжињера, којом моли, да под погодбама означеним у његовој молби општина закључи уговор са њим, о његовом службовању тна пе година, како би могао дати оставку на државну службу и тиме добио могућности, да се једино општинским стварима ода.

По прочитању његове молбе, поголаба и мишљења грађевинског одељења АБр. 4347, одбор је решио да се Коста Јовановић инжињер узме у службу општинску под погодбама у молби назначеним и да суд општински према истима закључи уговор са њиме.

VIII.

Председник износи одбору на решење план и предрачуни грађевинског одељења за подизање марвеног трга на тркалишту.

По прочитању предрачуна прегледу планова и акта грађевинског одељења ГВр. 3342, одбор је после поименичног гласања са тринајест гласова против два, (двојица нију гласали) решио, да се марвени трг на тркалишту подигне према поднетом плану одобрив за ово кредит од двадесет и три хиљаде седамдесет и четири динара (23074) на терет прихода трошаринских, пошто се овај и оваки трг подиже у интересу тачнијег наплаћивања трошарине на стоку што се у варош уноси, сходно решењу од 9. Јула 1893. год. АБр 3841.

Да се израда овога трга изда предузимачима на лицитацију.

IX.

Одборник г. Коста Б. Михаповић саопштава одбору, да се многе неправилности дешавају приликом наплате трошарине на појединим линијама.

Председник изјављује да ће предузети нужне мере, да се свака неправилност у овој радњи отклони.

(НАСТАВИТЕ СЕ)

О Г Л А С

Општини београдској потребна је једна или две куће у једној авлији за становање ноћних стражара, од 1-ог Новембра тек. године.

Кућа треба да је велика, те да у њој могу обитавати до 200 ноћних стражара, да је по могућству у близини команде жандармеријске, да је видна и потпуно подесна за становање људи.

Позивају се сопственици, који имају овакве зграде и желе их дати под закуп, да поднесу попуде суду ово општинском најдаље до 15. Августа ове год.

У понуди треба означити, колико и каквих одељења има зграда коју пуди, место где она постоји и колику цену годишњу на име квије тражи.

Рок је закупу најмање 3 године.

СБр. 11.846. Од суда општине града Београда, 24. Јула 1893 год. у Београду.

САСТАНАК

ОДБОРА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ

Држан 30. Маја 1893 год.

(по стеногр. белешкама)

Председник — Молим вас господа да чујете записник последњег састанка.

лама летише у војничке логоре Матијине, где је било њихове браће још изодавна. Чувена Матијина коњица, састављена готово из све самих Срба, овог пута постаде јача и већа, а мађарска флота, којом руковаху све сами српски шајкаши постаде добоглим Србима најглавније уточиште. На хиљаде шајака бројала је у то доба краљева флотима на Дунаву, а у њима по неколико хиљада чврстих српских мишица журно веслају, хитајући, да препрече пут турској флоти, која мишљаше од Смедерева даље продирати уз Дунав. Султан се са сувоземном војском вратио у Угарску, али је код Смедерева оставио јаку своју флоту с налогом, да ако може с воде бомбардује Београд, да га бар толико ослаби, те да њему до године кад се врати, лакше буде освојити га. Она је то заиста и покушавала год. 1460. Чанадски биекуп Алберт и београдски командант Симеун Нађ, јављали су страшљиво краљу, да огромна турска флота продире у тамнишку покрајину, али су је српски шајкаши још код Смедерева тако притеснили, да није могла никуд даље ни мрднути.⁽¹⁾

На мађарском престолу у ово доба седи млади син Хуњадијев, Матија Кор-

вин, кога је сабор угарски од 1. јануара 1458. г. у седамнаестој години⁽¹⁾ извукао из Подјебрадове тамнице и узвисио на краљевски престо. Млад, енергичан, талентован, наследио је све ратне врлине свога оца. Видећи какви се бурни таласи с турске стране најзад спремају да запљусну и његове обале, занимаше се у ово доба знатним реформама своје војске, нарочито коњице и дунавске шајкашке флотиле. Уз то јако беше заузет савлађивањем неких упорних властела, који оспораваху његов ауторитет, признавши за краља мађарског немачког цара Фридриха III.⁽²⁾ Султан Мухамед II. као да је знао прилике у којима се Матија налазио, кад је, по свршетку свога ратовања у Азији, у пролеће год. 1463. кренуо са 150 000 војске на нова освајања у Европи. Овог пута циљ му беше поносна Босна. Како је прошао тамо, видећемо ниже. У исто доба, кад је на Босну полазио, заповедио је султан своме „војводи од Смедерева“ Али-бегу, да са турском војском, која је била у Србији, пређе преко Саве у Славонију, да за-

(1) Weber G. dr.: Allg. Weltgesch. B. IX. S. 200. (II. изд.)

(2) Souis-Seger: Histoire de l' Autrich-Hongrie, p. 230.

држи српску и мађарску војску из Срема, ако би оне притрчале у помоћ Босни. Али-бег са великом флотом и сувоземном војском пређе Саву, попали Митровицу, Купиново, допре до Футога, остављајући свуда за собом густе пламенове од запаљених села и поља, и голу пустош. Са 70 000 заробљених Хришћана, хтеде се одатле овај крволок турски вратити, да једренску пијацу окити новим робљем, али му српска мишица скрати крила. Два брата Сокољанина, Петар и Михајло, на челу своје малене, али срчане и огорчене војске, сустигоше Али-бега на самој обали савској, сударише се с њим. Прво је напао Петар. Видећи како је мала војска његова противника, Али-бег раздели своју војску на два дела, мислећи да непријатеља обухвати и с леђа, и да га са свим уништи. Може бити да би се тако и догодило, да у најодсуднијем часу не груну из заседе други брат Михајло са одморним четама, на већ уморене турске војнике, па их као плеву разаспе по обалама Саве. Гоњени од витешких чета српских, гомилама падаху у валовиту Саву, сам Али-бег једва се спасе жив, оставивши на обали и у реци мртвих до 4 000 својих бораца. Грдно робље хришћанско имало је захвалити за спас

(1) Гласник срп. уч. друшт. књ. 67. стр. XXV.

Секретар прочита састанак.

Председник — Има ли ко да приметити на састанак.

Соломон Азријел — Онамо где је реч о оном земљишту није рочено да се да и лекарском удружењу, а решили смо да се обе молбе здруже.

Ф. Васиљевић — Није решено; решили смо само да се обе молбе здруже.

М. Велизарић — Према оном што је прочитано изгледа ми да је решено да ми то земљиште отуђимо; ја нисам био у седници, али чиним пажљивим, одбор нема права на таква решења и да то решење не може остати.

Н. Х. Поповић — То је начелно решење; тек кад комисија сврши посао онда ће то питање да дође на ред.

Соломон Азријел — Друго; ја нисам тражио да се избере нова комисија за трошарину него сам само чинио питање: да ли је у сили стара комисија, то сам само питао и нека се према томе исправи записник.

Председник — Има ли још ко шта да примети на записник? (Усвајамо).

Секретар чита извештај комисије за преглед рачуна општинских за прво тромесечје ове год.

С. Азријел — Господо, ми смо вам већ говорили о решењима за ове издатке. Нећу да претерујем али наишли смо најмање на 100 до 150 решења где фале потписи једног или двојне судија.

И ако нисам правник ипак могу да мислим да тако решење није законито. Благајник је учинио исплату, њега треба за то за врат, треба он да плати за то што је платио по непотпуном решењу.

Н. Х. Поповић — Има ли то у извештају?

Соломон Азријел — Има.

Председник — Као што сте чули овај извештај изнео је једно стање које казује много неисправности у вођењу издатака. Комисија је то констатовала и изнела пред одбор. Сад по закону одбор има према таком извештају да учини кораке да се ствар доведе у ред и да се према онима који су проузроковали ово, предузму

свога живота једино срчаности и одважности ова два брата Србина.⁽¹⁾

Падом Босне, задрхтале су и лукаве Млетке, оне се тек сада нађоше побуђене да ступе у договор, са Матијом, о заједничкој одбрани од Турака. Године 1463. 12. септембра би уговорен савез у Петроварадину, и краљ Матија концем истога месеца летио је на челу своје војске први пут на бојно поље против Турака, право на град Јајце, „кључ од крајине“. На другом месту говорићемо, опширније, о овом походу, који је и повукао султана на поновни упад у Босну. Но срећна звезда Матијина ове, као и до године, нагнала је охолога освајача светског, да у своме беснилу попусти, и понуди мир краљу мађарском, нагнан и приликама у азијској својој царевини. Почетком год. 1465. султан изведе у Сме-

мере. Сад је на реду да одбор општински размисли о овом извештају какве мере да предузме, да се ове ствари доведу у ред да се одбрани општина од штете.

М. Велизарић — То су све правна питања, нека се сав материјал преда нашем општинском адвокату да га по реферату среди и поднесе одбору своје мишљење, шта треба да се даље ради и да ли има законског основа да се онај ко је одговоран тужи.

С. Азријел — Још нешто молим да кажем Ономад кад смо прегледали те рачуне наишли смо један акт данашње општине управе који је дошао књиговодству непотписан од судије. Ја сам тај акт вратио. Молим да председник нареди да књиговодство не сме да прима акта без потписа свих чланова.

Председник — О том не може бити разговора, без тога не сме да се учини издатак.

Н. Х. Поповић — А је ли учињен издатак?

С. Азријел — Није.

Милутин Марковић — У овом комисијском извештају има више питања. Односно оних издатака где има решења, али решења која нису као што треба потписана, моје је мишљење ови чиновници учинили су злоупотребу али нема законског ослоња да им се тражи да врате те суме сем случаја ако су учинили издатке на оне потребе које нису општинске. Ако и овога има онда је то преступни злочин а злоупотреба. За злоупотребу може се тражити да се казне само она лица која су у општинској служби. Сад остаје да се извиди да ли су ти издаци доста издати за општинске потребе и ако су постојале те потребе онда се с тим свршава цела ствар и нема се ништа више чинити. По оним позицијама које износе већу суму а представљао је да су учињене за издатке који у ствари не постоје, такве позиције дају основа да се по њима може отпочети истрага, али у сваком случају потребно је претходно испитати дотично лице, посебно за сваку позицију. Уз мимом за пример позицију: издавање фијакеристима зип подвоз дифтеричне деце. Ако је било 10 до 15 случајева већ не може се учинити за законит и савестан рад што је на то издато 3000 динара. О томе се мора положити тачан рачун. Тако исто за позиције по којима је издат новац за чистиње блата у оном времену

дерево многу војску, па посла у београдски град једно посланство, да од стране његове понуди краљу Матији мир; а у исто време труђаше се, да задовољи Млетке, не би ли тиме раскинуо онај њихов савез.⁽²⁾ Том приликом, вели Смичклас, понудио је султан краљу Матеји сву Србију и Босну. Међу члановима тога посланства био је и Вук Бранковић, син Гргура, унук Ђурђа Смедеревца.⁽³⁾ Краљ угарски нареди, да се мир одбаца, и посланици врате, али Вука Гргуревића-Бранковића, задржи при себи. С овом врло важном историјском личношћу овде се први пут сретамо, с тога се на њему сада морамо дуже задржати, испитујући прво: где се он до сада налазио, и како је доспео, да буде посланик султанов.

Захваљујући најновијим истраживањима историјским г. Новаковића, лако можемо попунити време, од Вукова рођења, па до дана, кад је ступио на хришћанску страну.

Према да је тама тајанствености покрила његово рођење, окитивши га одеом народне поезије, ипак не поуздано

кад није било блата него снега, који није ни чистињеп. У таким случајима има места и основа да се прибегну подаци како за осигурање суме тако и против кривца. Ја мислим да је довољно бити да адвокат с општинским судом предузме потребне кораке на прибегну података о свему и доказе, на основу којих мислим да може поднети тужбу. То је моје мишљење како би требало по овоме отпочети рад у корист општинску. Што се тиче органа општинских који су и сад у служби а чинили су издатке без решења потпуно потписаних, налазим да их треба одмах узети на одговор и у границама закона казнити. У поновљеном случају таквог чиновника треба одмах отпустити па ма ко то био.

Председник — Ми би имали још да говоримо о појединим стварима, али мислим, као што су поменули Марковић и Велизарић да треба ући и у детаљно испитивање свег овог рада, и да је најправилнији овај пут да се ова ствар с општинским правозаступником претресе и доведе у ред, шта треба да се предузме и како. Што се тиче премештања партија о чему је реч у извештају може да се исправи. На прилику исплате земљишта за потребу водовода, то пада на партију водовода а не на непредвиђене издатке и т. д. Има дакле ствари које можемо да упутимо на ону страну где им је место. Мислим да је најбоље да пођемо овим путем.

С. Азријел — Имам још нешто што нисмо ставили у извештај. Има исплаћених рачуна за штампање неких ствари на 800 динара. И за то нема одборског решења, него судског и опет фали потпис једног судије, г. адвокату да се обрати пажња да и то види.

Председник — Дакле усвајате ли мишљење које је г. Марковић изнео? (усвајамо). Према оном што смо видели ја сам рекао да је партија на непредвиђене трошкове исцрпена, сад према овом изгледа да ћемо се моћи помоћи.

Н. Х. Поповић — За што књиговодство није водило рачун о томе? Адвокат треба да узме једног члана комисије кад буде радио.

Председник — Добро. Да идемо даље.

Ви сте изабрали једну одборску комисију која ће да проучи питање о оним одборницима који до сад нису позивани у одборске седнице са тога што их управа вароши Београда није

зна, да је он син Гргура Бранковића, слепог, сина Ђ. Смедеревца. „А брат јего (Стефанов) Гргоур деспот слети роди сина Вука, деспота, и бист храбар и воин зјело велик“ (Споменик III, 106). Кад се родио, не зна се. Из једне верзије у народној поезији може се само слободном вољом нагађати. У песми једној, Змај-Огњени Вуче пије вино са својом невестом, па га она пита:

„Што те зову Вуче кошљане?

„А Вук војзи право каживаше:

„Кад ме питах ваља да ти кажем,

„Кад ми се је бабо преставио,

„Ја сам оста' мајци под појасом.

„Те ме зову Вуче Кошљане.“

Ну зна се поуздано то, да је „Змај-деспот-Вук заједно са Јерином и Гргуром у мају 1457. год. отишао к Турцима; да је тада од Турака земљу какву и положај добио, и да је уз оца био, у оно време, кад је он после смрти Лазарева, уз турску војску у Србији одлазио, и права своја на српски престо подизао. После пропасти Србије, остао је у Турској, по свој прилици, вели г. Новаковић, у звању каквог потчињеног турског племића, каквих је у то доба доста било у турској царевини. Наше народне песме

(1) Smičiklas T.: Povj. Hrvat. kv. I. стр. 628—629; — Гласник срп. учен. др. кв. 67. стр. XXV. Ма да ту исто и у Гласнику V. стр. 189. стоји, да се та Али-бегова погибија десила 1462. год. Новаковић вели (П. Бранковић, стр. 113.) то исто, резонујући: „кад је Али-бег имао да збуни Мађаре, који су били пошли у помоћ Румунима.“ Али ми не влизамо оправданих стратегијских разлога, зашто би Али-бег задржавао и „збуњивао“ Мађаре у Славонији, а не би негде ближе Румунији, па пр. у Банату или Потисјеу. Већ су пре стратегијски разлози руководили султана, да при освајању Босне „збуни“ Мађаре у Славонији.

(2) Smičiklas T.: Povj. Hrvat. kv. I. стр. 636. — Новаковић Ст.: Последњи Бранковић, стр. 56.

(3) Engel v. H. J.: Allgem. Welthistorie, оделок, Gesch. v. Serv. B III. стр. 445.

обзначила у своме акту којим уводи у дужност садашњи одбор. Комисија је свршила рад и ја вас молим, чујте њено мишљење.

(Секретар прочита. Мишљење је да се сви позивају осем Николе Поповића).

Прима ли се ово мишљење? (прима).

Изволте чути мишљење комисије о одређивању осе за Дунавску улицу. (Секретар прочита).

Ово је било изнесено пред седницу одборску 19. Септембра прошле године и одбор је одлучио да се ствар да другој комисији која ће проучити ствар и дати мишљење. Комисија је сазивана, али се није могла скупити ма да је решено да од 6 може 3 пуноважно решавати. Шта сад да се ради на да се сврши ствар (да се позове иста комисија да ово што пре сврши).

Грађевинско одељење поднело је предрачун о нивелисању цариградске улице т. ј. онога парчета од кафане код „Албанеза“ до „Коларца“ и предлаже да се олобри тај рад. (Секретар чита). Примате ли ово? (Прима се).

Дунавско коло јахача јавља ми писмом да ће 6. Јуна *привредити* овде велику трку на Баничком пољу, на шилући програм о томе моли да му се и од стране општине укаже каква помоћ.

Ви знате, господо, колико та кола јахача утичу на одгајивање добрих грла стоке. Са тога је помоћ врло оправдана. Ми смо му ту и лане чинили само не знам колику. Требало би се и сад одазвати према средствима молби друштвеној јер потпомажући њега, ми тиме посредно потпомажемо подизање и гајење коњарства у нас.

Мора се признати овом приликом да је код нас врло незгодан и непријатан положај финансијски не у опште него у партији из кога би се ово плаћало. Ми би смо ове издатке имали да чинимо из партије на непредвиђене потребе, а то је, како сам вам објаснио, већ испрпена и ми морамо да јако жалимо што не би смо могли одазвати се овој молби како би и колико би требало.

Са тога ако се у опште сложите да друштву дате помоћ, треба и да решите из које ће се партије платити. Могло би се, на прилику решити: да се из уштеда свих партија буџетских подмири издатак који буде одобрен

Др. Марко Лeko — С обзиром на стање општ. касе, које нам је свима познато, мислим да се због других много пречих потреба, овај издатак не одобри.

Андра Одавић — О цели коју ово друштво постиже, нећу да говорим Она је позната довољно. Нагласићу само да ми морамо да дамо помоћ јер је ангажована овде и наша част и, јер смо и ранијих година давали. Ми треба, господо да водимо рачуна и о угледу наше општине и кад је општина пожаревачка могла дати 1500 дин. колу јахача, треба тим пре да да општина београдска. Ја сам за то да се да, а колико — то да се реши. Али мислим да не треба слазити испод 1000 динара.

Соломон Азријел — Ја мислим да би 1000 динара било много, али 400 доста је.

Љуб. Јовановић — Увиђам и сâм потребу да се да али како у партији на непредвиђене потребе нема више кредита за овај циљ, то, ако се може, нека се реши да се да из уштеда разних буџетских партија.

Овај случај лаје ми повода да рескирам учинити један предлог, који, и ако истина нема непосредне везе с овим, има ипак врло тесне везе с њиме. Мени се чини да би требало да се нешто ради и нађе лека овом стању створеном, без наше кривице, од наших претходника. Ми не можемо целе године остати овако везани у раду и да стојимо пред задацима, што их имамо да остварујемо, забезекнути и ништа више. За то бих ја био мишљења да се стави у дужност комисији која је састављала буџет, да проучи стање садањег буџета и да нам каже каква излаза може бити. А ја не верујем да закон није предвидио ма какав излаз. Ако баш не би било никаква лека, скупштина је ту, па се и преко ње може што свршити само ваља знати шта се и због чега хоће. Ми никако не смемо остати овако, лишени сваког излаза.

Председник — Ево одредаба у закону о општинама које говоре о свима појављеним случајевима у општини а нарочито о буџету и издацима у опште (чита).

Ђока Димитријевић — Да ли може овде да помогне што Државни Савет па да му се упути предлог?

Марко Велизарић — При састављању буџета ми смо најпре предвидели све приходе па смо према истима саставили буџет расхода. Сад кад се од буџета прихода одузело 28 од сто приреза, настаје питање, чиме да заменимо тај приход? Сазвати збор да опет одо-

бри овај прирез, било би доцкан, јер и кад би га одобрио не би се могао уз порез прикупити, других извора немамо и онда нам не остаје друго но сачекати нов буџет.

Раденко Драгојевић — Ја мислим да о заслуги тих установа нема шта да се говори јер су те признате. И ми би радо учинили помоћ и ове године какву смо и лане учинили, када смо имали 50 - 60 000 динара кредита у партији на непредвиђене потребе. Али сад није лако. Дошла је била после нас друга струја, друга врста одборника која каже: нећемо калдрму, нећемо потпомагање приврле, нећемо осветлење нећемо ништа! и ти су људи смањили постојећу партију на 15000 динара! Тиме су један део грађана задовољили и ми сад немамо могућности да то исправимо. Ја држим дакле да и ово друштво и сва друга хуманитарна друштва, треба да се за ову годину претрпе а до године боже здравља

Председник — Ми морамо да жалимо што смо постављени у немогућност да помоћ учинимо како би смо желели према задањи коју ово друштво има. Но пошто потреба постоји а појављиваће се и нове то да ли би сте ви пристали да учинимо предлог Државноме Савету и да му претставимо целу ствар и немогућност да радимо на нашим радovima, ако ово овако остане. И ако Државни Савет реши по нашем предлогу: да се нови издаци могу чинити на рачун буџетских уштеда, онда да их и наређујемо.

Ако би Савет донео оваку одлуку онда би смо имали да пазимо да буде у истина уштеда по појединим буџетским партијама.

Милутин Марковић — Требало би у предлогу који се буде слао Савету поменути и ванредне приходе од старе вересије ако они нису у буџету предвиђени.

Председник — Ванредни приходи предвиђени су у буџету и нема се шта сад наглашавати Савету; једино, ако приходи ти буду што већи, тоће бити боље.

Никола Х. Поповић — У прошлој години био је буџет на непредвиђене трошкове 72000 динара и ја мислим да би и то био довољан мотив за Савет те да нам одобри кредит који будемо тражили, кад му се каже да је сад само 15000 дин.

често говоре о неком његовом познанству и пријатељству с Турцима; помињу изреком његово побратимство са Али-бегом, оним истим „војводом од Смедерева“. По томе може се претпоставити, да се Вук добро познавао и живео заједно са Али-бегом, баш у Смедереву, имајући може бити чак и неку нижу власт од Али-бега над Србима у смедеревском санџаку. Султану је требао мир у Србији, морао је своје покорене поданике ма у чему задовољити, како би му биле одрешене руке за друга освајања српских земаља. А у томе је могао само тако успети, ако је поред Али-бега наместио на управу смедеревскога санџака, наравно са потчињеним положајем, и једнога потомка деспотеке лозе, који је тада био у његовој царевини. Да је овако, сведоче нам и други докази. Летописац српски вели: „В лето 1485. престави се Вук деспот, владе .кc. лет.“⁽¹⁾ Одакле би изашло, да је деспот Вук, деспотовао још од год. 1459. Енгел, говорећи о узроку преласка Вукова у Угарску, вели како се краљ Матија хвалио почетком год. 1465. „dass der Türkische Kaiser ihm durch den Despoten von Servien Friede ange-

boten habe.“⁽¹⁾ Не би ли се из ових речи могло извести, ако не баш да је Вук имао у Турака деспотску власт, а оно бар, да је имао неко ниже звање у државној служби турској над Србима у Србији?

Прво зближење Вука Гргуревића са краљем угарским, јесте један врло важан историјски акт, који је имао судбоносних последица, не само по Србе у Угарској, који су у овоме човеку први пут после свога преласка тамо угледали, достојног потомка Бранковићеве лозе, већ и по саме аспирације краља Матије на пољску и чешку круну, за које се надао да ће их моћи добити, захваљујући јунаштву Вукову и његових храбрих Срба. Породица Бранковићева лишена милости краљеве још од онога сегединскога сабора 1458. год., а такође и добара својих у Угарској, први пут сада, преко Вука Гргуревића, ступа у измирење са Матијом. Онога, који је од тога доба заузео био на угарском двору место Бранковића, нестало је, на доста недостојан начин, једнога краља српског. Времена су мржње прошла. И сада су пријатељи поново могли један другоме стиснути пријатељ-

ску руку. Вук Гргуревић је, без сумње, био такав човек, који је изазвао ову прву поправку у понашању краљеву према Бранковићима; који је дао наслутити сва она јунаштва, којима је доцније овековечно своје име и име својих земљака. Срби у Угарској без сумње су овог тренутка, угледав пред собом импозантну личност, па још и потомка своје старе династије, били најређнији и најрадоснији. Ако им је и била клонула снага и охладила се нада на боља времена, сада се наново пренула, букнула пламеном још веће радости, још већег одушевљења за своју ствар. У Вуку Гргуревићу су сада они концентрисали све своје лепе планове; он им је сада био њихов идеал. Очекивати је било само, да ће га Матија прогласити одмах за деспота над свима угарским Србима. Али тога још није било. Краљ се бојао, као што смо напоменули, концентрисати снагу српску у једној тако важној личности, али ће га на то најзад нагнати много доцније, незгодне прилике.

Давши му *Славакамен* за обитавање, краљ Матија овог пута уздиже Вука само до на степен угарског магната,⁽¹⁾ поставивши га још уз то за војводу његових

(1) Šafarić P. dr.: Památky, стр. 82.

(1) Allgem. Welthistorie, B. III, одељак Gesch. v. Servien, S. 445.

(1) Новаковић Ст.: Последњи Бранковићи, стр. 56-

Соломон Азријел — Ја мислим да је сво прекорачење буџета произишло отуда што је трошена партија ова на непредвиђене трошкове и за издатке који нису смели да се чине из ње. Када се то све одбије што је неправилно на ређено остаће не 15000 динара него више.

Председник — Партија на непредвиђене потребе само је 15000 динара, те се не би могло помислити на располагању више него шта из башило од онога што је већ из ње изплаћено. По овом приликом имам да напоменем још нешто што чини повећање овога кредита неопходним. Бива случајева да је општина примила чеке суме од приватних лица па надлежна власт или судови реше да им се врати. И зато не мамо кредита а новац вратити морамо.

Ја сам имао већ неколико таквих случајева и нисам знао шта да радим и одкуда да исплатим потраживање.

Марко Велизарик — Били се могли помоћи овим начином. Ми смо затекли и до прошле године одобравали у буџету расход за 100 ноћних стражара.

Када смо боље проучили закон о општинама и уведели да је по том закону, изузетно за град Београд дужна држава (Управа града београда) старати се о безбедности грађана, ми смо ноћне стражаре избрисали били из буџета. По кад либерали онако подло заузеше општину, они су не само задржали ноћне стражаре, већ су њихов број повећали на 150 (председник, повећано је на 180). Они су повећали тај број само да би имали више гласова при гласању.

Према томе предлажем да се обратимо Држ. Савету за одобрење да расход за ноћне стражаре укинемо сасвим са општине и нека га држава споси, или бар да се њихов број смањи на 50 или 100. Том уштедом могли би подмирити све показане нужне потребе до новог буџета.

Љ. Јовановић — Ја мислим да треба г. председник да настане те да Министар унутр. дела у овај буџет, који ће ових дана изаћи пред Народну Скупштину, унесе кредит да држава држи ноћне стражаре, што по закону мора да уради. Онда бисмо одма ми имали неколико десетина хиљада динара. То треба да се уради, то је наше право, иначе: ја не бих плаћао ове људе.

Председник — Ово питање није расправљено.

Ми, по закону општинском држимо да нисмо дужни да плаћамо, међу тим државна власт каже да јесмо, још нам натоварила гдине издатке на те ноћне стражаре. За нас би то била лепа закрпа и добра уштеда кад би могли да успемо да се ово питање реши у корист општине и то по закону. Чинићемо да се сачувамо од трошкова који нису на закону основани и ако на пр. подносимо трошкове за зграде у којима станују полицајска одељења у вароши то је бар на закону основано. Буде ли успеха у овој радњи онда ће бити више уштеда и онда бисмо могли боље крегати се у својим пословима — Молим вас сад да се сврши с овим питањем: шта мислите с овом молбом?

Н. Х. Поповић — Ове неприлике у које смо дошли утрошив ову суму на непредвиђене трошкове дошле су отуда што смо, правећи буџет, рекли: може нам бити довољно 15000 динара.

Председник — Ама нисмо ми правили буџет. Ограђујем се од тога; ми смо ставили били у ову партију деведесет и неколико хиљада динара.

Н. Х. Поповић — Па онда треба то рећи, да нас је то довело у неприлику.

Председник — Ја вас молим за решење ове молбе.

Радован Филиповић — Нека се поднесе Државном Савету на одобрење да можемо трошити из једне партије на другу. Треба да тражимо такво једно решење да можемо да се крећемо слободно, а овако без тога одобрења не можемо да радимо.

Председник — Молим прво да решите ову молбу, па онда онај мој предлог. Ви мој предлог усвајате? (Усвајамо) Е, шта ћемо с молбом? Хоћете ли овако да се одговори друштву: пошто одбор није био у стању да се сад за трке одзове молби, али ће накнадно учинити своје док расправи питање свог буџета. (Одобравамо).

Љ. Јовановић — Ми можемо рећи да они из својих средстава учине што више, у нади да ћемо ми после дати своју помоћ.

А. Одавић — Молим да се у одговору употребе речи: прошла управа утрошила је, иначе не потписујем никако.

Председник — Ми ћемо отворено да им ка

жемо. — За последњу седницу оставили сте таксатора. Њему се може дати из партије из које се исплаћују лекови. Он се обратио мени с овим писмом (чита писмо).

Ђорђе Димитријевић — Ја не знам како се водила реч у прошлој седници, али видим да је расположење било прилично неповољно по молитеља. Када ми плаћамо државне чиновнике и то чланове главне контроле за преглед општинских рачуна, онда је и овај човек заслужио кад је цабе 4 године радио и кад обећава да ће и даље бити савесан. Било би рђаво да га одбијемо. А ако ли хоћете цабе да нам ради, онда би то могло и све општине.

М. Триковић — Како се го ради с рецептима.

Председник — Ми добијамо на исплату рецепте, па да би контролисали апотекара, ми их њему пошљемо. он их прегледа па ако пађе да је ко прекарнаштво цену, он му брише, а ако не пађе он одобрава.

Марко Лeko — Из извештаја, који нам прочитан види се, да је молитељ радио с вољом и пажњом па да би и даље још с већом вољом радио мишљена сам да се награди али не са 360 већ са 150 динара.

Радован Филиповић — Ово није милост него заслуга, он није дужан да ради цабе.

Председник — Одобравате ли да се исплати по молби 360 динара? (не одобравамо) него колико? (чује се ставите на гласање. Жагор) Дакле у опште решавате да треба да се да награда. (Чује се: из које партије?) Из партије из које се издаје па лекове. Молим да ставимо на гласање.

А. Одавић — Ја предлажем да му се не да ништа (жагор). Предлажем да се више и не шаљу рецепти таксатору.

Р. Филиповић — Ми не плаћамо њему да нам штеди него за то што нам прегледа ове рачуне.

М. Велизарик — Када апотекари знају да постоји таксатор они се тога боје па добро пазе да не греше у таксирању. То је за њих баук, који не да да се општина штети.

Председник — Молим сведите разговор о овој ствари.

земљака у Срему. Као такав Вук је од сада морао свуда ићи уз краља, где је год овај водио ратове.

Заједно са Вуком прешле су из Србије, по свој прилици, из Кучева и Браничева и неке угледне личности српске.⁽¹⁾ Изреком се спомињу војвода *Дмитар Јакшић* и кнез *Павло Бранковић*. Они су били сродници куће Бранковићеве, па и Вука. Павло је, по хроници Бранковићевој, и сведоци Рајићевој мушки потомак лозе Бранковићеве, откуда му је и презиме дато, ма да Енгел, по речима Бонфинијевим, тврди, да је то сродство дошло по *тазбини* (wetschwägert war). *Дмитар Јакшић* био је зет деспота Лазара, узев за жену његову ћер *Јерину*, те по томе и зет Вука Гргуревића. Ове две знатне породице властоске превеле су, без сумње, собом и повећи број својих земљака. С тога се ова сеоба може сматрати као знатнија, којој је „на челу стајао, вели Салаји,⁽²⁾ Вук Бранковић, унук Ђ. Смедеревца.“ Ови нови насељеници заузели су места највише у Срему, а неки су прешли у Банат и Јенопољ.

(1) Engel v. H. J.: Allgem. Welthistorie, B. III. одсек Gesch. v. Servien, стр. 444—445. — Рајић Ј.: Историја Срба, изд. св. III. стр. 270—271. — Стојачковић А.: Черте итд. стр. 9—10.

(2) Гласник срп. уч. др. књ. XXVIII. стр. 43.

Преласком ових трију војвода српских у Угарску, у повесници угарских Срба јавља се један значајан феномен. Све до сада, тамошњи Срби, истина војнички раздвојени под разним, можда више мађарским, него српским војничким старешинама, нису осећала међусобом толико раздвојености и поцепаности. Али сада, чудновато, Срби се одмах деле у три са свим засебна политичка тabora. Историци бележе, да је краљ Матија дао, свој тројици војвода, племићке титуле, и поставио их за војводе њихових земљака у Угарској: *Вука Гргурова Бранковића у доњем Срему, са средиштем у Сланкамену, Дмитра Јакшића у гор. Срему, а Павла Бранковића у Банату и Јенопољу*, где је 1479. год. постао и баном темишварским. Сви су они, у подареним земљама од краља Матије, владали са свим независно један од другог, стојећи једино под непосредном влашћу краља Матије. Нама се чини, да је ова децентрализација угарских Срба била од врло судбоносних последица по даљи политички живот њихов. У овоме видимо једну тајну намеру Матијину, којом хоће да парализује снагу српску. Он се радовао што већем броју српских насељеника у своју краљевину, али се њихове централизације,

њихове јаке концентрације, јако бојао. Са гледишта угарске политике, он је заиста имао разлога, али са нашега гледишта он је први поткопао темељ свакој могућој јачој организацији нашега народа у угарској краљевини. Када би пресељени Срби у Угарској сви били концентрисани у једну целину и имали једнога засебнога поглавара, коме би се сви покоравали, они би тада били јачи и снажнији, и били би моћни одупрети се свакој намери краљевој, да их употреби на своју личну службу и корист, а не на борбу противу Турака. А Матија то није смео да допусти, с тога, што су му храбре српске мишице у то доба биле неопходне, да њима затегне узде својим силним магнатима, а у исто време, да помоћу њих оствари давнашње своје аспирације на чешки престо. И заиста краљ је сјајно постигао своју задњу намеру; јер кроз све ратове његове око круне чешке, и касније са пољским Казимиром, као и око савлађивања унутарњих буна магнатских, ми видимо, да главну масу војске Матијине чине Срби, под поменутих трима својим војводама. Чувена и целој Европи страшна *Црна чета* (legio nigra, feketo serég) Матијина састављена је била из све самих српских коњаника, под кне-

А. Одавић — Да ли је који апотекар оштужен што је покушао да на рачун општине више наплати?

Б. Димитријевић — То су случајне погрешке.

А. Одавић — Шта погрешке?

Председник — Стављам на гласање ову ствар (настаје гласање).

(После гласања).

Гласала је већина за 200 динара.

Састанак држан 3. Јуна 1893 г.

Председник — Пошто има довољан број одборника отварам седницу. Молим вас да чујете записник последњег састанка. (Секретар прочита). Има ли ко да примети на овај записник?

Соломан Азријел — Тамо у решењу за преглед рачуна општинских стоји да је решено да суд учини даље што треба. Ја мислим да је одбор донео решење да се то да адвокату да он тужи оне који су учинили издатак.

Председник — Прочитајте још једанпут тај део записника.

Секретар — Прочита.

Милутин Марковић — Решено је да адвокат предузме што је потребно те да би се отпочело потребно ислеђење против криваца.

Председник — Има ли још ко шта да примети. (Нема)

Марко Лeko — Молим да се прочита још једанпут онај део о ванредним трошковима.

Секретар — Прочита.

Др. Лeko — Мени се чини да није тако решено.

Председник — Ја сам вам рекао да је утрошено све што је на ове трошкове одређено, и да се непрестано појављују нове потребе. Ово је питање дошло поводом оног захтева „Кола Јахача“ и ја сам рекао да нема другог начина него да гледамо да штедим на другим партијама и уштеде да пренесемо на партију непредвиђених трошкова а за то да се тражи потребно одобрење.

Мика Банковић — То је најбоље решење, другог пута нема па да се извучемо из тог стања у кеје смо запали.

Председник — Још нешто што бих могао да вам кажем у прилог овоме и то, што сам данас дознао још у јануару месецу донесена је слична одлука за повећање партаје на непредвиђене трошкове, само нису решили да то треба да одобри Државни Савет. Ја кажем да је овако решено, а ово сам рекао да објасним којим је путем дошла ова одлука. — Немате ништа више на записник да приметите? (Немамо). Усвајате ли записник? (Усвајамо).

Мика Банковић — Хтео сам да скренем пажњу господина председника на комисију која надгледа калдрмисање у београдским улицама. Улица од Гранд Хотела оправља се и калдрмише се земљом, нагде не видех песка. Тог нема нигде у свету. Питао сам ко то има у рукама, и рекоше ми општина. Ја то не могу да разумем. Кад оскудевамо у песку, не треба онда ништа да радимо. Тамо се земљом калдрмише а овамо наређујем грађанима да сваки дан чисте улице. Тако се и у Ломиној улици ради. Тамо има 10 до 20 кола земље. Питах, шта ће то, и рекоше ми: калдрмишемо улицу.

Пош. Т. Капетан Спасић — За то је одговоран грађевински одељак.

М. Банковић — Ја не знам ко је, али председник је глава на нека надгледа.

Председник — Добро, ја ћу узети ово да извидим шта је, и да наредим шта да се ради.

А. Одавић — Господо. Можда вам је познато да је, кад се полиција спрема да нас избаци одазде, било и општинских чиновника, који су као општински чиновници потписали не поверење општини, и не само да су потписали, него су и сами купили потписе. Један такав чиновник купио је потписе и у кавани код „Париза“ где се случајно десио био секретар Свилокосић. Он реферише ову ствар председнику и председник отпусти чиновника, који је био хонорарни чиновник општине. Да је само потписао неповерење ја бих разумео, рекао бих мила му је државна служба, али он је ишао и даље и купио потписе. То значи да такав човек нема вере у нама и данас тог човека прима председник поново натраг у службу. Ако председник није водио рачуна о својој части, требао је о

нашој, ту је моја част у питању. С тога тражим да се тај чиновник одмах отпусти из службе, а ако он и даље остане онда ја нећу да останем овде. Тај чиновник је г. Бешлић шеф статистичког одељења.

Председник — Ја ћу да вам на ово питање одговорим и да вам објасним како ова ствар стоји. Ја сам затекао за шефа статистичког одељења неког Димитрија Николића. Неколико пута обилазио сам статистичко одељење и видео сам да тамо никад не долази тај Николић. Тражио сам да поднесе извештај и видео сам да он сматра да то није нужно да чини. С тога сам га отпустио. На место њега узео сам Бешлића и ако је он потписа неповереницу за то — што налазим да је способан човек за овај рад, а он је мени дошао лично и извинио ми се за то, што је морао да потпише неповереницу. Ја сам му рекао што је било било, ја тражим рад. Да г. Одавић а и остали не мисле да сам то учинио ради својих личних осећаја ја изјављујем и сад да је то потреба која у београдској општини тражи способне раднике. Што се пак осећаја мојих тиче ја сам њему показао како сам осећао. То зна и г. Одавић. Што ме је нагонило да га узмим то је оскудица у способним лицима за те послове. У осталом могу да кажем да је се све то изјавило тиме што нисмо могли добити одобрење од онога који је Бешлићу и пре дао да ради и по томе то место биће упражњено докле год не нађемо способно лице. (А. Одавић: Врло добро), а вас молим да пређемо на дневни ред.

Секретар чита молбу Серафима Дабића хлебара, који тражи уверење, да је услед регулације вароши његово имање оштећено и да му је нуждан прекоредни зајам из управе фондова.

Председник — Ово је прва молба овакве врсте, која долази на мишљење пред одбор општине београдске. Овакве ствари до сад је свршавао општински суд; али најновијим расписом министра народне привреде тражи се, да оваква уверења и оцене не даје само општински суд, него и одбор општински. Оваквих молби биће од сад више. Молилац Серафим има кућу, има кафану на углу Крунске и београдске улице. Тамо је за три метра откопану улица и њему је имање доведено у перед, па и опстанак имања и рада поколебан је. То знамо и ја а и ви сви.

Што се пак тиче навода о болести, то ми

зом Павлом Бранковићем, који се у свим ратовима толико одликовао својим јунаштвом, да се ни мађарски историци не устрчавају причати о њему читаве бајке. радо присећајући његово порекло својој народности, прометнувши оно „кнез“ у „kinys“, а одатле и у Павле „Кинижи“!..⁽¹⁾

Пошто краљ не прими султанове понуде о миру, изгледало је, да ће се још исте 1465. год. отворити рат с Турцима, негде на границама јужне Угарске. Мухамед II. је цикнуо тада гневан на Матију: „волим умрети, него ли дуже гле-

дати Јајце и Београд у хришћанским рукама“⁽¹⁾. На лето већ су се са свију страна кретале турске војске према Угарској, а држало се, да ће тада на војну поћи сам султан. Краљ Матија овако јавља тада Млечићима, позивајући их у помоћ: „Послао је већ, (султан) напред неке своје четовође с налогом, да дође пределе мађарске, што даље могу опусте, и у повратку Београд опседну; ови су већ пре неколико дана у Србији око Смедерева станили се; њима ће до ког дана сам султан и његов најстарији син са осталом војском и целом масом своје силе следовати; он сада намерава покорити Београд и целу Србију. (Види се, да се још не држи да је пропала цела Србија док је Београд у хришћанским рукама), а за тим тврдињу Јајца и Босну; јер он вели, да му се не мила живети, ако за кратко време ове две тврдиње не освоји, од којих ће му прва бити врата у Мађарску, Чешку и Пољску, а друга у Далмацију, Истрију, Италију и Немачку.“⁽²⁾ Али овог пута султанова војска није се кренула преко Србије, где

би било приличније, него је пробила са свим на другу страну. Може бити, да је и сам султан знао, какви га непробојни бедеми чекају на обалама Саве и Дунава, од ерпских војника под Вуком, кнезом Павлом и Јакшићем, кад је послао војску на Херцеговину, која је тада, услед неслоге Херцегових синова, слабо била заштићена. И краљ се спремао на отпор. Појачавши посаде у Београду и Јајцу, сам се с војском крене октобра месеца на Драву, да заустане Турке, ако би хтели упасти у Хрватску. Ну, дошавши до Загреба, није се смео упуштати у бој, што се морао брзо натраг вратити, да угушује неке хуситеке покрете у Угарској,⁽¹⁾ обећавајући папи, да ће идуће године сам потражити Турке на Хелеспонту (den Sultan am Hellespont selbst aufzusuchen). Султанова војска лако је могла побрати лаворике у Херцеговини, што ћемо на свом месту опширније споменути.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

(1) Павле је био чист Србин, родом негде, по свој прилици из Браничева, из села „Кинижа“, по Бонфинију. Енгел (III, 444.) вели, да је он био син неког воденичара, и да је толико био снажан, да је оцу свом сам окретао млин. Могао је, вели, једном руком дићи луно буре вина, а оружаног човека носити у зубима. Бонфиније га зове Аiax-ом угарско-царских барона. Кад полази у бој, обично паше по два мача, и обојима сече непријатеље. По свој прилици, да је титулу кнеза, добио од својих земљака, још док је био у Србији, какав старшина народни. Значајно је за порекло Павлово, што сви готово пољски историци онога времена нигде не зову Павла: „Кинижи“, већ „Кнез“. А тако га зове и папа Сиксто IV. у једном своме писму од 1482. године „Siquidem significasti mihi recentem victoriam sub Paulo Knesio copiarum tuarum praefectum, cum tanta eorum (Turcarum) strage et intereptione partam.“ (Навод у Главнику XXVIII, стр. 46. Стојачковић А.: Черте, стр. 10.; Picot E. Срби у Угар. I, 41, примедба под 2).

(1) Smičiklas T.: Povj. hrvat. kv. I, стр. 636. — Ове речи Енгел меће у уста „смедеревоком војводи“. (Allgem. Welthistorie, B. III, стр. 429).

(2) Главник срп. уч. др. кв. V, стр. 190—191.

(1) Engel v. H. J.: Allgem. Welthistorie, B. III, одсек Gesch. v. Servien, S. 429.

није познато и то би требало нарочито испитати. Сад, ако се слажете, да му дамо тражено уверење, онда да му се да

Коста Б. Мијајловић — Ја бих био мишљења, да се од Серафима тражи, да ли има каквог интабулисаног дуга на имање и да ли су га притегли повериоци за наплату, па да му дамо ово уверење; иначе може бити да је он богат човек, коме прекоредни зајам није потребан.

Милош Траковић — Ја знам да је Серафим дужан преко две хиљаде дуката.

Радеко Драгојевић — Он вели да је ишао по бањама и да би односно белести требало да му се да уверење, али ја мислим да то није ствар одбора него лекара. Кад би се упуштали у то, врло би много имали да радимо, и ја сам мишљења, да се овако уверење не да.

Филип Васиљевић — Ми сви знамо, да би кућа Серафимова пропала, да је није подупро и да није потрошио. Да је, дакле, оштећен, то сви знамо, и да му је потребна помоћ, и то је јасно. Ја сам за то, да му се учини.

Мика Банковић — Факт је, који се не може порицати, да је имање Серафимово доведено у питање и да је он био изложен трошковима, које је тешко издржати. На основу постојећег расписа он се обраћа одбору и моли га, да му да уверење, те да може лићи прекоредни зајам. И шта се чини с тим? Ништа. Оклева се, да се да уверење за прекоредни зајам једном грађанину, који је доста оштећен радovima у општини београдској. Нека изиђе тамо који год хоће, па ће се уверити, да је покварена кућа молиочева и да је оштећено његово имање. О тога сам ја за то, да му се да уверење.

Милутин Марковић — Ја ову молбу делим на двоје. На тражење, да се утврди, да је он био болестан и на тражење потврде, да је у имању претрпио штету услед регулације. Уверење о боловању дају лекари, и ми ту не можемо ништа радити, а можемо по овој другој ствари. Али, да би могли дати уверење односно тога, да ли је у истини оштећен приликом регулације, ја држим да није довољно, да ми то од прилике кажемо. Ова уверења не траже се, да се од прилике каже једно стање, него се мора детаљно навести: услед каквих је радова, у чему и колико је молилац оштећен. Тек услед тога он би имао право, да тражи прекоредни зајам. Но како може бити некога, који је богат, те му није зајам потребан и ако је оштећен, то је добро казао Коста Мијајловић, да молилац треба да поднесе доказе, да има терета на кући, и да би велику штету претрпео, што би му се имање продало и т. д. ако не би добио прекоредни зајам. У осталом може бити, да је он регулацијом добио више него што је оштећен, па и с тога је потребно, да се претходно известимо, па да донесемо одлуку.

Мата Јовановић — Неколицина одборника говорећи о овом питању, веле, да је молиоцу општина нанела несрећу регулацијом, да га је упропастила и т. д. Ја држим, да ће се сваки сложити са мном, да његово имање није регулацијом оштећено, него је побољшањем саобраћаја у улици услед нивелације и калдрисања имање добило већу цену, јер је постало приступније саобраћају. Имање ово бар с крупне улице осигурано је, — ако није још и са београдске, с које је само нивелисано. Оно је добило већу цену, и ја не могу да се сложим с тим, да је оно изгубило у вредности. Оно је истина, да је услед регулације нешто утрошио, али му је за то имању скочила цена. Сад, да

ли је он тај новац узео од каквог зеленаша, или је имао готовог, или је узео од каквог пријатеља с јевтинијим интересом, ја то не знам. И сложио бих се с Милутином Марковићем и Мијајловићем, да му се да прекоредни зајам, ако поднесе уверење, да је имање презадужно, и да ће да се прода, ако не добије прекоредни зајам. Ако то не стоји нема никаква смисла тврдити да је он у опасности, јер општински одбор дужан је да притече у помоћ онде, где је опасност због продаје имања и где би оно могло отићи у бесцење

Никола Вуковић — Господо, познато ми је, да је човек оштећен нивелацијом. И ако нисам противан да му се изда уверење, ја ипак мислим, да не треба губити из вида да су таква уверења онако давана, довела у незгодан положај управу фондова и министра навела да изда онај распис и да апелује на савесност одбора. С тога, дакле, треба добро да отворимо очи, кад издајемо ова уверења. И ја се слажем с мишљењем Косте Мијајловића, да он поднесе интабулационо уверење о својим дуговима. То треба чинити према њему, а и будуће према свима

Председник — Примате ли ово мишљење. (Прима се).

Секретар чита молбу Змаја Јована Јовановића лекара општинског, за једномесечно одсуство (одобрава се).

Молбу Косте Ризнића, да се разреши од дужности члана црквеног одбора или присутника при испитивању криваца (одобрава се).

Председник — Изволте чути неколико лицитација.

Инжињер Рака Мугавић прочита све протоколе држаних лицитација (одбор их одобри).

Председник — Имам само да вам напоменем да су ове лицитације послале за 4000 динара испод предрачуна. Молим нас сада да чујете извештај онај, који сам вам дао штампан, и који је одавно стављен општинском одбору на расправу. То је извештај о канализацији (чује се: за то закажите нарочиту седницу).

Председник — По вредности предмета, који има да се распраги треба доста нарочита седница у којој ће се најпажљивије претрести. И ја ћу је заказати. Г. Управник грађевинског одељења предлаже да се прими у рад неки Милан Обрадовић, инжињер, геодет, који би имао да се бави пословима премеравања, на којима смо сад стали. Управник предлаже, да га примимо на шестомесечну пробу, те да се види, какав је у раду. А сведочење има добре. У име плате предлаже се 200 динара (одобрава се)

Састанак је закључен.

РАЗНЕ ОПШТИНСКЕ ТАКСЕ.

I. Димничарство:

- а) За чишћење димњака (цилиндера) без разлике на спратове 0·20 д.
- б) За неузидан шпархерд 0·20 д.
- в) За узидан " 0·40 д.
- г) За велики узидан шпархерд у гостионици 0·50 д.
- д) За чишћење димњака од два спрата 0·20 д.
- ђ) За чишћење простог димњака 0·10 д.

- е) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са пећима 0·10 д.
- ж) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са више пећи 0·20 д.
- з) За паљење димњака (цилиндера) без разлике на спратове 0·75 д.

II. Пражњење помијара и нужника:

- а) Од кубног метра 10— д.
- б) Од агова 0·50 д.

III. Посетарина:

- а) Марка за панче за годину дана 3— д.
- б) Обнављање изгубљене марке стаје 1— д.

IV. Гробарина.

- а) Гроб за децу 7— д.
- б) Гроб за одрасле 12— д.
- в) Мала гробница 555·52 д.
- г) Велика гробница III. реда 998·39 д.
- д) Велика гробница II. реда 1099·32 д.
- е) Велика гробница I. реда 1684·57 д.

V. Мртвачка кола:

- а) Мртвачка кола стара са два коња 12·90 д.
- б) Мртвачка кола са анђелима са два коња 24·90 д.
- в) Мртвачка кола нова са два коња 36·90 д.
- г) Мртвачка кола нова са 4 коња 72·90 д.

ТАКСЕ

ЗА ИЗНОШЕЊЕ ЂУБРЕТА

За квартове: Савамалски, Теразијски, Варошки и Врачарски:

- 1. Од собе и кухиње или мањег дућана са собом 0·25 д.
- 2. Од две или три собе, са кухињом или већег дућана са магазином 0·70 д.
- 3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале 1·50 д.

За квартове: Дорћолски и Палилулски:

- 1. Од собе и кухиње, или мањег дућана са собом 0·20 д.
- 2. Од две или три собе са кухињом или већег дућана са магазином 0·60 д.
- 3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале 1 д.

Од суда општине београдске 28. Августа 1892. године АБр. 9449.